

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΦΟΡΩΝΤΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΤΡΙΚΕΡΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΤΡΙΚΟΥ

Τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ Πηλίου εὐρίσκεται κτισμένον ἐπάνω εἰς ἓνα βραχώδη λόφον τοῦ ἀκρωτηρίου Αἰαντείου, εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Παγασιτικοῦ κόλπου, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομά του ἐκ τῆς κουτσοβλαχικῆς λέξεως *trecere* = διαυλος, πέρασμα, εἰσοδος.

Τὸ ἄγονον τοῦ ἐδάφους του καὶ ἡ κλίσις τῶν κατοίκων του πρὸς τὴν θάλασσαν συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, πού ἔφεραν ἄρκετὰ μεγάλο πλοῦτον εἰς τὸ χωρίον, δεῖγμα τοῦ ὁποίου εἶναι οἱ διατηρημένοι ἀκόμη εἰς καλὴν κατάστασιν πανύψηλοι ἀρχοντικοὶ πύργοι του καὶ ὁ μέχρι τοῦ 19^{ου} αἰῶνος ἐμπορικὸς του στόλος.

Τοιουτοτρόπως μὲ τὰ πλούτη του καὶ τὸν ἐμπορικὸν του στόλο, πού ἦτο ὁ μεγαλύτερος ἀπ' ὅλα τὰ ναυτικὰ κέντρα τῆς Μαγνησίας καὶ πού μετετράπη δι' ἐξοπλισμοῦ εἰς πολεμικὸν ἐβοήθησε εἰς τὸν ὅλο ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἀποτίναξιν τοῦ σκληροῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας καὶ ἔπρωτοστάτησε εἰς τὴν ἐπανάστασιν τῆς Θεσσαλομαγνησίας.

Καταπνιγείσης εἰς τὸ αἷμα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Πηλίου ἅμα τῇ γενέσει τῆς ἀπὸ τὸν Δράμαλιν, οἱ ὄπλαρχηγοὶ ὑπεχώρησαν εἰς τὸ Τρίκερι, πού ἀπετέλεσε οὕτω τὸ τελευταῖο προπύργιο τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ Πηλίου. Ἀπὸ τὸ κάστρο του ἀπεκρούσθησαν γενναίως ἀμπολλοὶ ἐπιθέσεις τῶν Τούρκων καὶ εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν συνήφθησαν πολλοὶ λυσσώδεις νικηφόροι μάχαι, ὅπως αἱ περίφημοι τοῦ Ἀλατᾶ, τῆς Παναγιάς κ.ἄ. Οὕτω ὁ ἀγὼν ἐκράτησε εἰς Τρίκερι μέχρι τέλους Ἰουνίου τοῦ 1823 καὶ θὰ ἐκράτει ἀκόμη ἂν ὁ ἀρχηγὸς τότε τοῦ ἀγῶνος ὄπλαρχηγὸς Καρατάσος δὲν ὑπέγραφε τὴν συνθήκην τῆς 28^{ης} Ἰουλίου 1823 μὲ τὸν Μεχμέτ Ρεσίτ Πασάν.

Παρ' ὅλους τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς προσφορὰς του στὸν βωμὸ τῆς πατρίδος τὸ χωρίον τοῦτο παραμένει κάπως ἀγνοημένο ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν. Ἴσως διότι εἰς τὸ χωρίον τοῦτο δὲν ὑπάρχει σήμερον ἄρκετον γραπτὸν ὕλικόν διὰ τὸν μελετητὴν τῆς Ἱστορίας, διότι ἄρκετον ἐχάθη εἴτε ἀπὸ τὴν ἀγνοίαν τῶν ἀπλοϊκῶν χωρικῶν εἴτε ἀπὸ διαφόρους πειρατείας κ.λ.π. Πάντως ἂν γίνῃ προσπάθεια πιστεύομε ὅτι θὰ εὐρεθῇ.

Ἐκ τῶν κατωτέρω πέντε ἐγγράφων, πού δημοσιεύονται τὰ δύο προέρχονται ἀπὸ τὸν Καπετὰν πασά. Τὰ ἕτερα δύο ἀπὸ ἐπαναστάτας τοῦ ἀγῶνος τοῦ Πηλίου καὶ τὸ πέμπτο ἀπὸ τὸν πυρπολητὴ Κωνσταντῖνον Κανάρην, πού τὸ ἀποστέλλει εἰς τὸν Τρικεριώτην караβοκὴρην καὶ ἀγωνιστὴν Ἀγγελάκην Χατζηλεμονήν.

1.

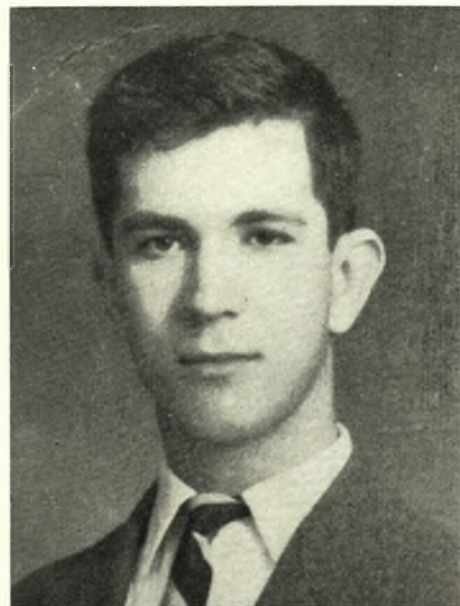
Χουρσίτ Μεχμέτ πασᾶς Ἐλέφ Θεοῦ Βεζύρης καὶ Καπουδάν Πασᾶς.

Προεστῶτες καὶ ἐπίτροποι καὶ ὅλος ὁ κοινὸς ραγιάς τῆς νήσου Τρικέρων, εἴθ' εὐρετε¹ πολλὰ καλὰ, ὅτι καὶ προλαβόντες ἐστάλη ὑμῖν ἡγεμονικὸν πουργιουρλιδί² προκατόχων μας, διαλαμβάνον ἀποφασιστικῶς, πῶς, ἐπειδὴ τὸ ὑψηλὸν διαβλέτι εἶναι ἐν φιλίᾳ μετὰ τῶν δύο βασιλειῶν Βρεταννίας καὶ Γαλλίας, αἱ ὁποῖαι μεταξὺ τῶν ἔχουσι πῶλεμον καὶ ἐπειδὴ τὸ ὑψηλὸν διαβλέτι³ διαφυλάττει τὴν οὐ-

1. Χρῆρ. ἰθεύρετε.

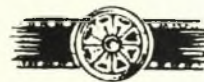
2. Πουργιουρλιδί ἢ μπουγιουρλιντί ἢ μπουγιουρντί: διάταγμα τῆς μεγάλης Βεζυρίας τῆς Τουρκίας, φέρον τὴν μεγάλην σφραγίδα.

3. διαβλέτι = δοβλέτι = κράτος.

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΠΑΤΡΙΚΟΣ

Ἐγεννήθη εἰς Τρίκερι-Βόλου τὸ 1940. Ἐτελείωσε τὸ Δημοτικὸν τοῦ χωρίου τούτου τὸ 1952 καὶ κατόπιν ἐξετάσεων εἰσῆλθεν εἰς τὸ Α' Γυμνάσιον Βόλου, τὸ ὅποιον καὶ ἐτελείωσε τὸ 1958. Τὸ 1959, κατόπιν ἐξετάσεων εἰσῆλθε, τυχὼν ὑποτροφίας τοῦ Ι.Κ.Υ. εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐξ ἧς καὶ ἀπεφοίτησεν.

δετερότητα ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ἐσεῖς τὸσον διὰ νὰ φυλάττονται τὰ σουράτια⁴ τῆς οὐδετερότητος ὅσον καὶ δι' ἀσφάλειαν καὶ τῆς θαλασσοπορίας νὰ μὴν ἀφήνετε κανένα τῶν συμπατριωτῶν σας καὶ ἐγκατοίκων εἰς αὐτὸ τὸ νησί σας νὰ γράφεται μιλλάχης⁵ εἰς καράβι εἴτε Ἰγκλέζικου εἴτε Φραντζέζικου, ὅπου κάμνει τὸ κουρσαλίκι ἐμποδιζόντες μάλιστα εἰς τὴν ἄρματωσίαν τοῦ τοιοῦτου κουρσαρικοῦ πλοίου τοπιῶν⁶ εἴτε Φραντζέζικα εἴτε Ἰγκλέζικον, καὶ φανερώνοντες διὰ κοινοῦ ἐπισφραγίστου καὶ ἐνυπογράφου γράμματος, ποῖοι καὶ μὲ ποῖαν παντιέραν⁷ εἶναι οἱ τοιοῦτοι, ὅπου ἐργάζονται τὸ κουρσαλίκι, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ εἴτε πάλιν ἀπεστάλησαν καὶ πρὸς ἡμᾶς⁸ δύο βασιλικοὶ προσκηνυτοὶ ὀρισμοὶ ἐμπαρέχοντες καὶ τὸ νὰ σᾶς φανερώσωμεν, ὅσα ἡ κραταιὰ βασιλεία, ἧς τὸ κράτος εἶη διαιωνίζου καὶ θριαμβεύει εἰς τοὺς αἰῶνας, θεσπίζει διὰ τῶν δύο τούτων βασιλικῶν προσκηνυτῶν ὀρισμῶν, ἐπροστάζαμεν τὸν τερτζημονπαγῆς⁹ μας καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμε αὐτολεξεί τὰς ἐξηγήσεις του καὶ ἰδιοχείρως τὰς ἐπεβεβαίωσεν, ἰδοὺ ὅπου τὰς σοῦ ἀποστέλλομεν τῷ παρόντι ἡγεμονικῷ μας πουργιουρλιδί καὶ ἀκολουθῶς διὰ τούτου σωφδᾶ (sic) τοῖς βασιλικοῖς προσκηνυτοῖς ὀρισμοῖς προστάζομεν σφοδρῶς καὶ ἀποφασιστικῶς ὅλους σας κοινῶς μικροὺς καὶ μεγάλους Α'ον: Ἐὰν οἱ τῶν δύο βασιλειῶν κουρσαρῆδες φραντζέζοι ἢ Ἰγκλέζοι ἤθελαν κάμῃ εἰς τὴν θάλασσαν καμμίαν¹⁰ πρέζαν νὰ μὴν τὴν δέχεσθε παντελῶς εἰς τοὺς λιμένας καὶ λοιπὰ παράλια τῆς νήσου σας. Β'ον: Κανένας τῶν συμπατριωτῶν σας νὰ μὴν τολμήσῃ νὰ ἀγοράσῃ τὸ παραμικρότερον πρᾶγμα ἀπὸ αὐταῖς ταῖς πρέζαις, ἐπειδὴ εἶναι ἐμποδισμένη

4. σουράτια ἢ σουρέτια: κανόνες τοῦ Κορανίου ἐδῶ ἀπλῶς. οἱ κανόνες, οἱ ὄροι.

5. μιλλάχης = ναυτολογούμενος.

6. τόπια = βόμβες.

7. παντιέρα = σημαία.

8. χρῆρ. ὑμᾶς.

9. τερτζημονπαγῆς = διερμηνεύς, μεταφραστής.

10. πρέζα = λεηλασία· κούρσεμα

διόλου ή αγορά τοιούτων πρεζών. Γ^{ον}: Έάν επί σκοπῷ τοῦ ὅτι θέλουν μετακομίσουν ὕστερον τὰς πρέζας εἰς τοὺς ἰδικούς των τόπους, ἤθελαν ζητήσαι νά τὰς βάλλουν πρὸς διαφύλαξιν εἰς ὁσπῆτια ἢ εἰς μαγαζιά τοῦ τόπου σας, νά μὴν ἀφήνετε νά ἀποταμιεύονται αἱ τοιαῦται πρέζαις εἰς τὸν τόπον σας, . Δ^{ον}: νά μὴν ἀφήνετε κανένα τῶν συμπατριωτῶν σας καὶ ἐγκατοίκων εἰς τὸ νησί σας νά γράφετε μιλλάχης εἰς καράβι εἴτε Φραντζέζικα εἴτε Ἰγκλέζικον, ὅπου κάμνει τὸ κουρσαλίκι. Ε^{ον}: νά ἐμποδίζετε αὐτὰ τὰ σουρότια τῆς οὐδετερότητος καὶ τὴν ἀρματωσίαν τοῦ τοιούτου κουρσάρικου πλοίου τοπιῶν εἴτε Ἰγκλέζικον εἴτε Φραντζέζικον. ΣΤ^{ον}: νά μᾶς φανερώσετε διὰ συνεχῶν κοινῶν σας ἐπισφραγίστων καὶ ἐνυπογράφων γραμμῶν, ποῖοι, καὶ σὲ ποῖαν παντιέραν εἶναι οἱ τοιοῦτοι, ὅπου ἐργάζονται τὸ κουρσαλίκι. Τώρα στὸ [.] μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ τοῦ κομιστοῦ τοῦ παρόντος ἡγεμονικοῦ μας πουργιουρουδίου νά μᾶς φανερώσετε ἐγγράφως ὅτι καὶ τὸ παρὸν μας ἐλάβετε μετὰ τῶν εἰρημένων δύο μεταφράσεων καὶ ὅτι ὅχι μόνον διαφυλάττετε ἐν τῇ κοινῇ σας καντζελαρία ἀλλὰ καὶ ἐπαγρυπνεῖτε μεγάλως διὰ τὴν διαφύλαξιν ὧν των προσταζομένων διὰ τε τῶν βασιλικῶν προσκυνητῶν ὁρισμῶν καὶ διὰ τοῦ παρόντος μας, εἰς τὰς ὁποίας ὑψηλὰς ἀμεταθέτους ἀποφάσεις τινὰς νά μὴν τολμῇ νά δεῖξη τὴν παραμικροτέραν ἐναντιότητα, ἐπειδὴ θάνατος ἢ ζημία τοῦ ἐξ ἀποφάσεως.

Ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἀπὸ διβάνιον¹¹ 1812 μαρτίου Αἱ καὶ ἀποστέλεται μὲ τὸν χασάν διβανίου τζαβούσην.

Τὸ παρὸν πουργιουρουδὶ ἀνέκδοτον — ἀπὸ ὅσο ξέρω — εὑρέθη εἰς τὸ ἀρχεῖον παλαιῶν ἐγγράφων τῆς Κοινότητος Τρικέρων. Ἔχει διαστάσεις 0,525Χ0,377 καὶ εἶναι γραμμένον Τουρκικὰ καὶ Ἑλληνικά. Φέρει δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τουρκικοῦ κειμένου τουρκικὴν σφραγίδα.

Ὁ τίτλος τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου: (Χουρσίτ μεχμέτ πασᾶς Ἑλέφ Θεοῦ Βεζύρης καὶ Καπουδάν πασᾶς) ὡς καὶ εἰς τὸ τέλος ἢ φράσις «Ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἀπὸ διβανίου 1812: μαρτίου αἱ» εἶναι γραμμένα μὲ ἀδρά γράμματα ἰδιαζούσης μαύρης μελάνης.

Χαρακτηριστικὸν αὐτοῦ τοῦ κειμένου εἶναι ἡ τυπικότης τῆς τουρκικῆς γραφειοκρατίας, ἀλλὰ καὶ μιὰ μικρὰ εἰκὼν τῆς στυγνῆς δουλείας τοῦ Ἑλληνοῦ. Εἶναι ἀναγκασμένος νά μὴ ἔχη οὐδεμίαν πρωτοβουλίαν καὶ νά ὑπακούῃ τυφλὰ εἰς τοὺς ἐκάστοτε «προσκυνητοὺς ὁρισμοὺς τῆς κραταιᾶς βασιλείας», διότι ἄλλως, ἂν τολμοῦσε νά δεῖξη καὶ τὴν «παραμικροτέραν ἐναντιότητα», ἢ ζημίᾳ ἦτο ὁ θάνατος.

«Ἐπειδὴ τὸ ὑψηλὸν διαβλέτι εἶναι ἐν φιλίᾳ μετὰ τῶν δύο βασιλείων Βρετανίας καὶ Γαλλίας, αἱ ὁποῖαι μεταξὺ των ἔχουσι πόλεμον». Εἶναι ὁ πόλεμος Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ναπολέοντος: εἶναι οἱ λεγόμενοι αὐτοκρατορικοὶ πόλεμοι. Ἡ Τουρκία ἔχουσα φιλικὰς σχέσεις καὶ μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ διατηροῦσα μίαν στάσιν οὐδετερότητος στέλλει τὸ πουργιουρουδὶ τοῦτο διὰ τοῦ Καπουδάν πασᾶ εἰς τοὺς Τρικεριώτας γνωστοὺς ναυτικούς καὶ τοὺς ἀπαγορεύει ρητῶς πᾶσαν σχέσιν μὲ τὰς δύο Βασιλείας: ὁ παραβάτης θὰ ἐλάμβανε τίμημα τὸν θάνατον.

Καπουδάν ἢ Καπετὰν Πασᾶς: Εἶναι ὁ ἀρχιναύαρχος τοῦ τουρκικοῦ στόλου. Τὸ Τρίκερι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας δὲν ὑπῆγετο εἰς τὰ βακούφια ἢ τὰ χάσια τοῦ Πηλίου εἴτε ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Δημητριάδος, ἀλλὰ εἰς τὸν Καπεδάν Πασᾶ καὶ εἰς τὸν ἐπίσκοπον

Σκοπέλου¹². Διὰ τοῦτο καὶ τὸ πουργιουρουδὶ τοῦτο ἀποστέλει ὁ Καπετὰν πασᾶς.

Εἰς αὐτὸ τὸ νησί σας: Τὸ Τρίκερι γεωγραφικῶς δὲν εἶναι νῆσος, ἀλλὰ εὐρίσκεται κτισμένο εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Αἰαντείου. Ὅμως ἐπειδὴ οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ χωρίου ἕως σήμερον ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ναυτικὴν τέχνην ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι δὲν ἔχει ἐπικοινωνίαν διὰ ξηρὰς μὲ κανέν χωρίον τοῦ Πηλίου παρὰ μόνον διὰ θαλάσσης, ὥσάν νά ἦτο νῆσος, διὰ τοῦτο εἶχε ἐπικρατήσει καὶ ἐπικρατεῖ ἀκόμη ἢ κατὰταξις τῶν Τρικεριωτῶν εἰς τοὺς νησιώτας. Δεῖγμα τῆς νησιώτικης χροιάς τοῦ χωρίου εἶναι, ἐκτὸς τῶν ναυτικῶν κατοίκων, καὶ ἡ νησιώτικη ἐνδυμασία τους.

«Ποῖοι καὶ μὲ ποῖαν παντιέραν εἶναι οἱ τοιοῦτοι, ὅπου ἐργάζονται τὸ κουρσαλίκι». Ἀπαγορεύει ὁ Καπετὰν πασᾶς τοὺς Τρικεριώτας νά μετέχουν εἰς τὰ πληρώματα τῶν Γαλλικῶν ἢ Ἀγγλικῶν πλοίων. Παρ' ὅλα ταῦτα οἱ Τρικεριῶται ἐμποροπλοίαρχοι κυρίως κατὰ τὸν Γαλλικὸν ἀποκλεισμόν, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα ναυτικά κέντρα τῆς Ἑλλάδος ἢ Ὑδρα, αἱ Σπέτσαι, τὰ Παρά, τὸ Γαλαξειδί, διὰ τῶν πλοίων διέσπων τὸν ἀποκλεισμόν, ἀποκτώντες οὕτω τεράστια χρηματικά κέρδη, τὰ ὁποῖα κατὰ ἓνα μεγάλο μέρος ἐβοήθησαν σημαντικὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821. Γνωστοὶ εἶναι οἱ πᾶμπλουτοι Τρικεριῶται Καραβοκυραῖοι Βρυνιώτης, Κουτμάνης κ.ἄ.

Καντζελλαρία: Καγκελλαρία ἐκλήθησαν κατὰ τὴν Φραγκοκρατίαν διοικητικαὶ γραμματεῖαι ἀνὰ τὰς διαφόρους ἐλληνικὰς νήσους ὅπως εἰς Χίον, Λέσβον κ. ἄ. ἐξηκολούθησαν δὲ νά ὑφίστανται ἐνιαχοῦ καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ὅπως εἰς Τρίκερι.

2.

Απουλάχ πασας ελέφ Θεοῦ Βεζύρης καὶ Καπουδάν πασας

Προεστώτες καὶ ἐπίτροποι καὶ ὅλος ὁ κοινὸς ραγιάς τῆς νήσου Τρικέρων γνωστὸν ἔστω ὑμῖν ὅτι κατὰ τὴν θερμὴν αἰτησίαν σας δεδώκαμεν μακτοῦ¹³ εἰς τὸ κοινόν σας τὸ ἰλιτζάμι¹⁴ τοῦ τόπου σας κατὰ τὸ ἥδη εἰσὶν χιλιεστὸν διακοσιοστὸν τριακοστὸν πέμπτον ἔτος ἀπὸ Α' ¹⁵ μαρτίου μέχρι τέλους τοῦ ἐλευσομένου Φεβρουαρίου χρόνον ὁλόκληρον δηλαδὴ, καὶ ἐκδόντες τὸ παρὸν ἡγεμονικὸν πουργιουρουδὶ σᾶς προσταζόμεν, ἵνα συνελθόντες διορίζετε τιμίους καὶ πιστοὺς ἐπιτρόπους καὶ ἐπιστάτας διὰ τὴν σύναξιν τῶν συνήθως τοπικῶν δοσιμάτων σας, τοὺς ὁποίους γνωρίζοντες ὅλοι σας κοινῶς ἐπιστάτας καὶ ἐπιτρόπους τοῦ τόπου σας, τιμᾶτε καὶ ὑπακούετε εἰς τῖς νομίμους κρίσεις καὶ ἀποφάσεις αὐτῶν, ἀποδίδοντες αὐτοῖς τὰ συνήθη τοπικά δοσιμάτα σας δίχα τινὸς ἀντιλογίας καὶ ἀναβολῆς καιροῦ. ὑμεῖς δὲ οἱ διορισθησόμενοι κοινοὶ ἐπιστάτες καὶ ἐπίτροποι ἀποφεύγετε ὅσα ἐναντία τῆς ἱερᾶς κρίσεως καὶ κάθε νεωτερισμὸν καὶ ἀδικίαν, φυλάττοντες ἀπαρασαλεύτους τὰς ἀνέκαθεν τοπικὰς συνηθείας εἰς τὰς κρίσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις, καὶ προσέχοντες εἰς τὸ νά μὴ παροράται τὸ δίκαιόν σας ἐκ πάθους τινὸς καὶ φιλοπροσωπίας ἐν μηδεμίᾳ διαφορᾷ καὶ ὑποθέσει τῶν ἐγκατοίκων ραγιάδων μας, ὅτι παρὰ ταῦτα ποι φωραθέντες θέλετε ὑποπέση εἰς τὴν δικαίαν μας ἀγανάκτησιν. Παιδευόμενοι ἀνηλεῶς κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον θέλετε παιδευθῇ καὶ ὅσοι τῶν λοιπῶν ἐγκατοίκων ρεαγιάδων ἠθέλατε κατὰτολμήσῃ νά φανεῖτε ἀντιπράττοντες τῇ εὐνοίᾳ τοῦ ἥδη ἐκδοθέντος τούτου ἡγεμονικοῦ ἡμῶν πουργιουρουδίου λοιπὸν ποιήσατε ἅπαντες, κί' ἡγεμονικῶς προσταζόμεν καὶ μὴ ἄλλως ἐξ ἀποφάσεως.

αωκ μαρτίου Α'

Ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἀπὸ τοῦ διβανίου τοῦ Βασιλικοῦ τερσανέ¹⁵.

12. Βαγγέλη Σκουβαῖ-Κίτσου Μακρή: «Ἀρχαιολογικὸς καὶ Τουριστικὸς Ὁδηγὸς Θεσσαλίας» Βόλος 1958 σελ. 163.

13. μακτοῦ = προσδιωρισμένος κατ' ἀποκοπὴν φόρος.

14. ἰλιτζάμι = τὸ πακτωμένον (ἐκμισθοῦμενον) δημόσιον κτῆμα.

15. τερσανέ = ναυπηγεῖον καραβοστάσι.

Τὸ ἀνωτέρω πουργιουρντί εὐρέθη εἰς τὸ ἀρχεῖον παλαιῶν ἐγγράφων τῆς Κοινότητος Τρικέρων. Ἔχει διαστάσεις 0,550X0,386 καὶ εἶναι γραμμένον ἑλληνιστὶ καὶ τουρκιστὶ. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τουρκικοῦ κειμένου ὑπάρχει ὠσειδῆς τουρκικὴ σφραγὶς κανονικοῦ μεγέθους.

Ὁ τίτλος «Ἀπτουλάχ πασᾶς Ἐλέφ Θεοῦ Βεζύρης καὶ Καπουδάν Πασᾶς» εἶναι γραμμένος μὲ ἀδρά μαῦρα γράμματα τῆς ἰδίας μελάνης, διὰ τῆς ὁποίας εἶναι γραμμένον καὶ τὸ ἑλληνικὸν καὶ τὸ τουρκικὸν κείμενον τοῦ πουργιουρντίου· ὁ τίτλος οὗτος προσέτι εἶναι γραμμένος μὲ μικρογράμματον ἑλληνικὴν γραφὴν χωρὶς τόνους καὶ πνεύματα, φέρει δὲ ἐπάνω εἰς κάθε γράμμα χρυσιζοῦσαν κόνιν.

Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου πρόκειται περὶ ἀπλῆς διαταγῆς τοῦ Καπετάν πασᾶ, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπήγετο τὸ χωρίον Τρίκερι, πρὸς τοὺς προεστῶτας καὶ ἐπιτρόπους καὶ τὸν κοινὸν λαὸ Τρικέρων νὰ διορίσουν ἀξιόπιστα πρόσωπα διὰ τὴν συγκέντρωσιν καὶ εἰσπραξίν τῶν τοπικῶν δοσιμάτων· καὶ ὁ μὲν λαὸς ἔπρεπε νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν τῶν ἐπιτρόπων χωρὶς ἀντιλογίας καὶ ἀναβολὰς καιροῦ, οἱ δὲ μέλλοντες νὰ διορισθῶν ἐπιτροποὶ ἔπρεπε νὰ εἶναι δίκαιοι καὶ ἀδέκαστοι, διότι ἂν ἔκαμνον καμίαν παράβασιν θὰ ὑπέπιπτον δικαίως εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ Καπετάν Πασᾶ, τῆς Τουρκίας, καὶ θὰ ἐτιμωροῦντο.

Κατὰ τὸ ἤδη εἰσιὸν χιλιοστὸν διακοσιοστὸν πέμπτον ἔτος: Τὸ ἔτος 1235 εἶναι κατὰ τὸ Τουρκικὸν ἡμερολόγιον· Οἱ Τούρκοι ὡς γνωστὸν ἀρχίζουν νὰ χρονολογοῦν ἀπὸ τὸ 622 τὴν «Ἐγίρα» ἐκ τῆς ἀραβικῆς λέξεως χέτζρα ἢ χίτζρα, ποὺ σημαίνει «φυγὴ». Εἶναι τὸ ἔτος τῆς φυγῆς τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Μωαμεθανικῆς Ὀρησκείας Μωάμεθ ἐκ τῆς Μέκας καὶ ἡ ἐγκατάστασίς του εἰς τὴν Μεδίαν.

Ἡ εὕρεσις τῆς Χριστιανικῆς χρονολογίας εἰς τὴν ὁποίαν ἀντιστοιχεῖ μία συγκεκριμένη χρονολογία Ἐγίρας καὶ τὰ νάπαλιν εἶναι δυσχερεστάτη, διότι οἱ Μωαμεθανοὶ ἔχουν σεληνιακὸν ἔτος, ποὺ εἶναι ἀπὸ τὸ ἰδικὸν μας κατὰ 11 ἡμέρας βραχύτερον. Οὕτω κάθε 33 ἔτη χριστιανικὰ ὑπολείπονται οἱ Μωαμεθανοὶ κατὰ ἓν ὁλόκληρον ἔτος. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι τινὲς διαφοραὶ, ποὺ καθιστοῦν τὴν εὕρεσιν τῶν ἀντιστοιχῶν χρονολογιῶν ἀκόμη δυσκολωτέραν.

3.

Ἐφοροι τῆς Καντζηλαρίας Τρίκερη Χαιρετοῦμεν.

Μετὰ τὸν χαιρετισμὸν σᾶς εἰδοποιούμεν ὅτι εἶδαμε νὰ μᾶς γράφετε διὰ νέας¹⁶ ἰδίως ἀπὸ Θεσσαλονίκην καὶ καθεξῆς. Λοιπὸν σᾶς λέω φίλοι μου κατὰ τὸ παρὸν εἶναι μεγάλη¹⁷ σιωπὴ εἰς τοὺς Τούρκους¹⁸ τόσον ἀπὸ Λάρισαν καὶ ἀπὸ Θεσσαλονίκην καὶ καθεξῆς· εἰς ἐτούτης τὴν τὴν στιγμὴν εἶδαμεν ἓνα ἄνθρωπον (Ζ) Κῶσ. Καραγιαννόπουλο ἀπὸ Πρόπαντου¹⁹ λέγοντας ὅτι ὁ Λουμποῦτ πασιᾶς ἐβγῆκεν ἀπὸ Θεσσαλονίκην μὲ τὰ χαρέμια, νὰ ἐκστρατεύσῃ διὰ Μορέαν καὶ τὸ διάστημα ὅπου πῆγεν ἦτον ἕως Βαρβάρη καὶ ἐπειτα ἐγήρυσεν ὀπίσω. Ἐχομεν καὶ εἰδήσεις ἀπὸ Νάουσα. ἡμέρωσε²⁰ λέγονται τὰ στρατεύματα τραβοῦν ἐπάνω, διὰ Ἀνδριανούπολιν ὑπερβέβαια καὶ ἡμεῖς ἀποκαθόμεθα ἐδῶ, δὲν καθόμεθα διαφορετικά, ἀλλὰ μὲ τὴν ἑννοίαν ὁλονῶν μας. Ἀκόμη σᾶς λέγω σήμερον τὸ πρωὶ μοῦ ἦλθεν ἄνθρωπος ἀπὸ Λάρισαν καὶ ἀπὸ Τρίκαλα καὶ αὐτοὶ τὸ ἴδιον μᾶς λέγουν. ταῦτα καὶ Θεόθεν²¹ ὑγιένεται.

τὴν 20 Μαρτίου

Κοντονίκος

1823 Λοφόκαστρον

Εὐσταθίου.

Ὅμως φίλοι μου ἔχω ὀλίγον παράπονον μὲ τὸν Γεωργάκην Παπαβαγγέλην ἀπὸ μοῦ ἔσειραν τὴν πενθεράν μου μόνον τὸ ἔχομεν διὰ ...

16. χργρ. νέας

17. χργρ. μεγάλην

18. χργρ. Τρούκους

19. Πρόπαντου: χωρίον τοῦ Πηλίου: Πρόπαν.

20. χργρ. ἡμέρουσι: κατὰ τὸ Πηλιορείτικο ἰδίωμα.

21. χργρ. θεοῦθεν.

Τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφον εὐρέθη εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Τρικέρων. Τοῦτο ἔχει διαστάσεις 0,250X0,150. Τὸ κείμενον ἦτο πολὺ ἀνορθόγραφον. Κάτω ἀπὸ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἀποστελλόντος τὸ ἔγγραφον ὑπάρχει μικρὰ σφραγὶς (ἴσως δακτυλιολίθου) μὲ τὰ ἀρχικὰ τοῦ ὀνόματος του, σχήματος στρογγύλου.

Τὸ ὑστερόγραφον «ὁμως φίλοι μου ἔχω ὀλίγον παράπονον» εἶναι γραμμένον πλαγίως εἰς τὴν κάτω δεξιὰ γωνίαν τοῦ ἐγγράφου· τὸ δὲ «ἀκόμη σᾶς λέγω περὶ τοῦτο» εἶναι γραμμένον εἰς τὴν ἀριστερὰν ὡς τοῦ ἐγγράφου.

Καγκελαρία ἢ Καντζηλαρία: Τὸ Τρίκερι εἶχε καγκελαρίαν δηλαδὴ διοικητικὴν γραμματείαν, θεσμός ποῦ κρατοῦσε ἀπὸ τὴν Φραγκοκρατίαν εἰς διαφόρους ναυτικὰς περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος.

Λουμποῦτ Πασᾶς: Ἀρχηγὸς τοῦ Τουρκικοῦ στόλου εὐρισκομένου εἰς Θεσσαλονίκην. Εἰς τὸ ἔγγραφον αὐτὸ τῆς 20^{ης} Μαρτίου 1823 ἔχομεν τὴν πληροφορίαν ὅτι ὁ Λουμποῦτ πασᾶς «ἐβγῆκεν ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην μὲ τὰ χαρέμια, νὰ ἐκστρατεύσῃ διὰ Μορέας». Τοιαύτην πληροφορίαν ἔχομεν καὶ ἀπὸ ἔγγραφον τῆς 1^{ης} Ἀπριλίου 1823 τοῦ Ἀντεπάρχου μετὰ τῶν Ἐφόρων Σκοπέλου, διὰ τοῦ ὁποῦ εἰδοποιοῦνται οἱ Τρικεριῶτες ὅτι²² «ὁ Λουμποῦτ Πασᾶς εὐγαίνει κατ' αὐτὰς ὑπὸ Θεσσαλονίκην μὲ 7 μεγάλα καράβια καὶ πολλὰ μικρά, συμποσοῦνται ὅλα ὡς τριάντα καὶ διὰ Τρίκερι καὶ νησιά...».

Ἀπὸ τὸ ἐπόμενον ἔγγραφον, ποῦ δημοσιεύεται, πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ Λουμποῦτ πασᾶς εἶναι κοντὰ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πηλίου «ὡς τόσο καὶ ὁ Λουμποῦτ πασᾶς εἶναι σήγορα καὶ μὴν κήθησθε ξενιασμένοι...»

Ἡ ἀπὸ κοινοῦ ἐπιθέσεις τοῦ Μεχμέτ Ρουσὶτ Πασᾶ ἀπὸ τὴν ξηρά, τοῦ Λουμποῦτ Πασᾶ ἀπὸ τὴν θάλασσα ὡς ἐπίσης καὶ ἡ προδοτικὴ στάσις τοῦ Καρατάσου συνετέλεσαν εἰς τὴν ὑποταγὴν τῶν Τρικέρων τῆς 28^{ης} Ἰουλίου 1823.

Λεφόκαστρον ἢ Λειφόκαστρον:²³ χωρίον τοῦ Πηλίου πλησίον τῆς Ἀργαλαστῆς ἔχει περίπου 70 κατοικίαις²⁴. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 εἶχε χρησιμοποιηθῇ δι' ὀλίγον χρονικὸν διάστημα ὡς στρατόπεδον τῶν πηλιορειτῶν. Τοῦτο διέλυσε στὶς 9 Μαΐου 1823 ὁ Δράμαλης.

4.

Κύριοι ἔφοροι²⁵ Τρικέρων χαιρετῶ σας.

Ἄλλο δὲν σᾶς φανερώνω, ὁ²⁶ Τούρκος ὡς ταχὺ τὸ βράδυ εἶναι εἰς κάστρον, τρεῖς χιλιάδες ἤλθαν τάταρες ἀπὸ Λάρισα²⁷ καὶ ἓνας ἄνδρας εἰς τὸ κάστρον καὶ ἔμαθε τὰ χαμπέρια σήγορα, ὅστος καὶ ὁ Λουμποῦτ πασᾶς εἶναι σήγορα καὶ μὴν καθεσθε ξενιασμένοι καὶ εὐθὺς νὰ στείλετε μεζὴλ καϊκί²⁸ εἰς σκόπελον καὶ σκιάθο νὰ συνάξουν τὰ καράβια ὅλα καὶ ἐσεῖς νὰ φέρετε μικρὰ κανόνια εἰς τὸ κάστρον καὶ τὶς τάμπιες²⁹, ὅπου ἐφτιάσατε εἰς Ἀγίαν Κυριακὴν καὶ ἄλλοι νὰ κουρδίσετε τὰ κανόνια σας καὶ νὰ γράψετε εἰς ξηροχόρι νὰ κατεβῶν ὁ κόσμος εἰς τὴν ἀκρογιαλιάν, νὰ προσέχουν καλά, καὶ ὑγιαίνετε· καὶ νὰ ἔχομε Τὴ 31 Μαρτίου 1823 Λοφόκαστρον

Παρίσης Παναγιώτου.

Καὶ αὐτὸ τὸ ἔγγραφον εὐρέθη εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Τρικέρων. Ἔχει διαστάσεις 0,210X0,157. Κάτωθεν τῆς ὑπογραφῆς «Παρίσης Παναγιώτου» ὑπάρχει ἡ βούλλα τοῦ δακτυλιολίθου τοῦ μὲ τὰ σύμφωνα τοῦ ὀνό-

22. «Θεσσαλικά χρονικά» τόμ. 1ος 1930, σσ. 40 σημ. 1.

23. Βαγγέλη Σκουβαρά-Κίτσου Μακρῆ: «Ἀρχαιολ. καὶ Τουριστικὸς Ὁδηγὸς Θεσσαλίας» Βόλος 1958 σσ. 142.

24. Ἐγκυκλοπαιδεία «Ἠλίου».

25. χργρ. ἔμποροι

26. χργρ. ἢ κατὰ τὸ ἰδίωμα τοῦ Πηλίου.

27. χργρ. Λάρισα

28. μεζὴλ καϊκί = ταχυδρομικὸν πλοῖον.

29. τάμπια: ὕψωμα, ὄχυρῶμένον μέρος.

ματός του ΠΡΣ (Παρρίσης), σχήματος οκταγώνου. Τò κείμενον τοῦ ἐγγράφου ἔχει πολλές ἀνκορθογραφίας.

ἢ *Τοῦρκος ὡς ταχὺ τὸ βράδυ εἶναι εἰς Κάστρον*: Κάστρον ἐδῶ πρέπει νὰ εἶναι τὸ τοῦ Βόλου. Σημαντικὴ αὐτὴ ἢ πληροφορία διότι μανθάνομεν ὅτι γύρω στὶς 31 Μαρτίου οἱ Τούρκοι μὲ ἀρχηγὸν τὸν Μεχμέτ Ρουσὴτ πασά φθάνουν εἰς τὸ Κάστρον τοῦ Βόλου ὁρμώμενοι ἐκ Λαρίσης. «Ὁ Λουμποῦτ πασάς εἶναι σήγορα». Ἦδη ἔχει πλησιάσει καὶ ὁ τουρκικὸς στόλος μὲ τὸν Λουμποῦτ Πασά εἰς τὰς περιοχὰς τῆς Μαγνησίας.

εἰς τὸ κάστρον καὶ τὶς τάμπιες: Κάστρον ἐδῶ πρέπει νὰ εἶναι τὸ τῶν Τρικέρων τὸ ὁποῖον καὶ ἐπεσκευάσθη τὸ 1814. κατὰ μαρτυρίαν ἐνὸς ναυτικοῦ πού, ἐσημείωσε τὴν κτίσιν τοῦ Κάστρου εἰς σημειωματάριόν του.

Τάμπιες: Εἶναι τῆς Ἀγίας Κυριακῆς, τοῦ ἐπινείου τῶν Τρικέρων· ἐλέγοντο παλαιότερον «Κο(ου)λέδες». Ἦσαν ἰ-χυρὰ μὲ κανόνια, τὰ ὁποῖα σῶζονται μέχρι σήμερον.

5.

Ὁ ὑπογεγραμμένος Κωνσταντῖνος Κανάριος πολίτης Ψαριανὸς κατὰ τὴν β' περίοδον τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως ὡν διορισμένος ἀρχηγὸς τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν μερῶν τῆς Εὐβοίας καὶ Βόλου μὲ τρία πλοῖα εὗρον ἐκεῖ καὶ τὸν Καπετάν Ἀγγελὴν Λεμονὴν Τρικεριώτην ἔχοντα τὸ πλοῖον τοῦ «Ξέρξης» βουλιασμένον πλησίον εἰς τὸ Ταλαντονήσι, ὅπου πρότερον κατ' ἐπιταγὴν τῆς Διοικήσεως εἶχε τὸν ἀποκλεισμόν τῆς Εὐβοίας ἐκ ρητῆς διαταγῆς τοῦ ἐπαρχοῦ αὐτῆς, κυρίου Ἰωάννου Κωλέττη. Γνωρίζω πρὸς τοῦτοις ὅτι ὁ διαληφθεὶς Καπετάν Ἀγγελὴς εἰς τὰ 1823 ἔτη περὶ τὸν 7βριον καὶ 8βριον φυλάττων τὰ παράλια τῆς νήσου Εὐβοίας καὶ Ταλαντονήσου μὲ τὴν ἀπαιτουμένην προσοχὴν καὶ μὴν ἡμπορῶν νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὸ ἀνέλπιστον τοῦ ἐχθρικοῦ ὄλου στόλου ἐβούλισε τὸ πλοῖον τοῦ μὲ ὅλα τὰ ἐν αὐτῷ πλησίον τοῦ Ταλαντονησίου διὰ νὰ μὴν τὸ πάρουν οἱ ἐχθροί. Μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου (ἐφθαρμένον τὸ κείμενον) ἀπὸ τοῦ νὰ φροντίσῃ διὰ τὸ ξεβούλημα φέρων μὲ ἴδια ἔξοδα του τόσον βουτηχτάδες καθὼς καὶ ὅσα ἄλλα ἐργαλεῖα ἤτον ἀναγκαῖα διὰ αὐτό. Τὸ μὲν πλοῖον τοῦ δὲν ἡδυνήθη νὰ ξεβουλίσῃ, ὅσα δὲ τοῦ αὐτοῦ πλοίου πράγματα δηλαδὴ κανόνια καὶ λοιπὰ ἐξεβούλισε τὰ ἐτοποθέτησεν ἐπάνω εἰς τὸ Ταλαντονήσι, ἀλλὰ καὶ δεῦτερον ἐπελθόντος τοῦ ἐχθρικοῦ Στόλου τὰ ἀφήρπασαν ὅλα ταῦτα ὥστε μόλις διεσώθη γυμνὸς εἰς τὰ ἀντικρὺ μέρα τῆς στερεᾶς.

Ταῦτα ὡς εἰδὼς ἰδίους ὄμμασι τὸ πρᾶγμα μαρτυρῶ ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ μὲ καθαρὰν συνείδησιν, διὸ καὶ κατ' αἰτησιν τοῦ ἰδίου δίδω τὸ παρὸν ἐνυπογράφων μαρτυρικὸν μου χάριν ἐνδείξεως.

Τῇ 15 Ἰουνίου 1828

Κωνσταντῆς Κανάριος

Ἐν Αἰγίνῃ

Ν. Γιαννιτζίης: μαρτυρῶ.

Ἰσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ.

Τοῦτο τὸ ἔγγραφον εὐρέθη εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς οἰκογενείας κ. Ἀγγέλου Λεμονῆ κατοικοῦ Τρικέρων.

Κωνσταντῖνος Κανάριος: Εἶναι ὁ γνωστὸς Ψαριανὸς πυρπολητῆς Κωνσταντῖνος Κανάρης. Οὗτος πολλάκις γράφεται ὡς Κανάριος ἢ Κανάργιος.

Ὁ Ἀγγελὴς Λεμονῆς: ἢ Ἀγγελάκης Χατζηλεμονῆς εἶναι εἰς ἐκ τῆς ὀνομαστῆς ἀρχοντικῆς οἰκογενείας Λεμοναίων τοῦ χωρίου Τρικέρων. Εἰς τὸ χωρίον ἦτο ὁ πρωτονοικοκύρης. Ἡ γνώμη του ἦτο ἀξιοπρόσεχτος πάντοτε. Στὸν ἀγῶνα τοῦ 1821 μαζί μὲ τοὺς ἄλλους караβοκυραίους (Βρυνιώτην — Κουτμάνην — Κουμπορέλον — Μπουγατσέλον — Κωσιδάκην — Χατζησταμάτην) ἐπαιξε πρωτεύοντα ρόλο. Εἶχε μυηθῇ εἰς τὴν Φιλικὴν Ἑταιρείαν ἴσως ἀπὸ τὸν Ἀνθίμο Γαζῆ, συνέστησε δὲ τὴν «ἐφορείαν τῶν Τρικέρων»³⁰.

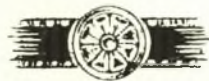
30. «Θεσσαλικά Χρονικά τόμ. Α. 1930 σσ. 26.

Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1823 ἐβοήθησε τοὺς ἀγωνιστὰς ὑπὸ τὸν Καρατάσον. Μαθὼν ὅμως ὅτι «ἐμελετοῦσαν νὰ γυρίσουν μὲ τοὺς Τούρκους» ὅπως λέγει ὁ ἴδιος ἀπὸ ἰδιόχειρον ἔγγραφον ὅπου ἀπαριθμεῖ τὰ ἐξαρτύματα τοῦ πλοίου τοῦ «Ξέρξης» καὶ τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ νῦν Ἀγγελῆ Λεμονῆ, ἐσήκωσε «τὰ καλαμπαλίκια τῶν τριῶν ὀσπιτιῶν τῶν» τὰ ὁποῖα ἐφόρτωσε εἰς τὸ καράβι του. Ἦτο δὲ ἀντιθέτου γνώμης πρὸς τὴν συνθηκολόγησιν μὲ τοὺς Τούρκους καὶ προέτρεπε τοὺς Τρικεριώτας νὰ μὴν συνθηκολογήσουν, ἀλλὰ νὰ κρατήσουν τὸν ἀγῶνα. Ὅμως ὁ Καρατάσος «ἐν ἀγνοίᾳ τῶν Τρικεριωτῶν—τῶν Θεσσαλομαγνητῶν καὶ τοῦ Περραιβοῦ» ἐκλείσει τὴν «ἀτιμὸν εἰρήνην» ὡς τὴν ἀποκαλεῖ ὁ Ὁρλάνδος³¹. Δι' ὅλ' αὐτὰ ὁ Ἀγγ. Χατζηλεμονῆς ἐπιβιβάζεται τοῦ πλοίου τοῦ «Ξέρξης» καὶ φεύγει ἀπὸ τὸ Τρίκερι, ἀφοῦ διορίζεται ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχοῦ Ἰω. Κωλέττη «νὰ φυλάττῃ τὰ παράλια τοῦ κόλπου τῆς νήσου Εὐβοίας καὶ Ταλαντονήσου» ὡς γράφει εἰς ἔγγραφόν του ὁ Ἰωάννης Κωλέττης, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ ἀρχεῖον Ἀγγ. Λεμονῆ.

Πληροφορούμενος περὶ τὸν 8βριον ὅτι ἔρχεται ὁ τουρκικὸς στόλος, μᾶλλον ὁ ὑπὸ τὸν Λουμποῦτ Πασά, διὰ νὰ μὴν πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων, τὸ βουλιάζει εἰς τὸ Ταλαντονήσι καὶ αὐτὸς κολυμβῶν ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἀπέναντι ξηράν. Εἰς τὸ πλοῖον «Ξέρξης» εἶχε καὶ ὅλα τὰ πράγματά του ὁ Ἐπαρχος Ἰω. Κωλέττης, ὡς λέγει ὁ ἴδιος.

Ὁ Ἀγγελάκης Χατζηλεμονῆς μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀγῶνος παρεσημοφορήθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος ὡς καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀγωνισταὶ «δι' ἀργυροῦ νομισματοσήμεου πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον ἐκδουλεύσεώς του» ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ ἔγγραφον τοῦ Ὁθωνος 14)26 Φεβρουαρίου 1836, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ Ἀγγ. Λεμονῆ.

31. «Θεσσαλικά Χρονικά» τόμ. Α. 1930 σσ. 39.

Τ Ο Δ Α Κ Ρ Υ

Σ. ΝΤΟΜΑΛΗ

Ἡ γλύκα τῆς ἡμέρας ρόδο χάραξε
τὸ σιωπηλὸ μνημεῖο τοῦ φωτὸς
στοῦ σκοταδιοῦ τὴν ἐρημίᾳ.

Ἡ τέφρα μιᾶς ἀχτίδας ἐλαμπύρισε
στὸ δάκρυ τοῦ ματιοῦ
ποῦ σιωπῶντας θλιβερά
κυλοῦσε.

Δὲν ἦταν τίποτε αὐτό.
Ἀπλῶς, γλύκα αἰθέρια
τοῦ τάφου ἢ σιωπῇ
μοῦ κέντησε
τὸ δάκρυ στὴν καρδιά.

Ἦταν ὁ τάφος μας ἀγάπης σκιερῆς
στ' ἀπόβραδο τοῦ παρελθόντος
στὴν ἐρημίᾳ μιᾶς θύμησης.

Δὲν ἦταν τίποτε.
Ἀπλῶς, κάτι
ποῦ πόθησε γιὰ νὰ σβηστῇ
γιὰ νὰ σβηστῇ
στοῦ τώρα τὴν τρελὴ ἐρημίᾳ.